

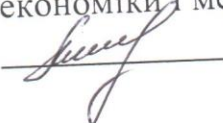
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ І МЕНЕДЖМЕНТУ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Голова приймальної комісії
Володимир ЛАДИКА
В.В. Ладика 2023 р.

ПРОГРАМА

фахового вступного випробування
для здобуття освітнього ступеня «магістр»
за спеціальністю 073 «Менеджмент»
(освітньо-професійна програма «Менеджмент організацій і адміністрування»
за другим (магістерським) рівнем вищої освіти)

РЕКОМЕНДОВАНО

Вченою радою факультету
Протокол № 9 від 03.04.2023 р.
Голова Вченої ради факультету
економіки і менеджменту
 Маргарита ЛИШЕНКО

Голова фахової
атестаційної комісії

 Маргарита ЛИШЕНКО

Суми – 2023

Програма фахового вступного випробування для здобуття освітнього ступеня «магістр» за спеціальністю 073 «Менеджмент» (освітньо-професійна програма «Менеджмент організацій і адміністрування» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти). 2023. 17 с.

Програму підготували:

ОРЄХОВА Альвіна	доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри менеджменту імені професора Л.І. Михайлової
ЛИШЕНКО Маргарита	декан факультету економіки і менеджменту, доктор економічних наук, професор кафедри маркетингу і логістики
ТУРЧІНА Світлана	кандидат економічних наук, доцент
ДАШУТІНА Людмила	кандидат економічних наук, доцент
ХАРЧЕНКО Тетяна	кандидат економічних наук, доцент
БАЦЕНКО Людмила	кандидат економічних наук, доцент

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри менеджменту імені професора Л.І. Михайлової (протокол № 8 від 02 лютого 2023 року).

Зміст

Вступ	4
1.Вимоги до складання вступного випробування	6
2.Оцінювання ступеня відповідності знань визначеним критеріям	8
3.Зміст дисциплін фахового вступного випробування	9
4.Критерії оцінювання знань	17

Вступ

Програма фахового вступного випробування для здобуття освітнього ступеня «магістр» за спеціальністю 073 «Менеджмент» (освітньо-професійна програма «Менеджмент організацій і адміністрування» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти) підготовлена у відповідності до Правил прийому, розроблених Приймальною комісією Сумського національного аграрного університету, затверджених вченою радою СНАУ 03 квітня 2023 року, протокол № 14 відповідно до умов прийому до вищих навчальних закладів України у 2023 році, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 15.03.2023 року № 276 та зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 28.03.2023 року, а також відповідно до галузевих стандартів вищої освіти, що регламентують зміст освітньо-професійної програми та засобів діагностики якості підготовки магістра в галузі знань 07 «Управління і адміністрування» за спеціальністю 073 «Менеджмент» ОПП «Менеджмент організацій і адміністрування».

Мета вступного випробування – оцінювання рівня професійної компетентності та ступеня засвоєння освітньо-професійної програми підготовки магістра.

Програма вступного випробування містить змістові модулі нормативних навчальних дисциплін циклу професійної та практичної підготовки освітньо-професійної підготовки магістра.

У списку рекомендованих джерел, що додається до програми, наведено перелік сучасної наукової спеціальної літератури, рекомендованої для використання при підготовці до вступного випробування.

1. ВИМОГИ ДО СКЛАДАННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Вступний іспит із фахового випробовування, що передбачає виконання певних кваліфікаційних завдань, є адекватною формою кваліфікаційних випробовувань, яка об'єктивно і надійно визначає рівень освітньої та професійної підготовки випускників закладів вищої освіти освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр».

Вступний іспит складається з трьох етапів:

1-й етап – тестова перевірка знань, що формують уміння та навички магістра в галузі знань 07 «Управління і адміністрування» за спеціальністю 073 «Менеджмент».

- «Менеджмент»;
- «Операційний менеджмент»;
- «Управління персоналом»;
- «Стратегічний менеджмент»;
- «Економіка і фінанси підприємств».

2-й етап – теоретичне питання, що формують уміння та навички магістра в галузі знань 07 «Управління і адміністрування» за спеціальністю 073 «Менеджмент» з таких дисциплін:

- «Менеджмент»;
- «Операційний менеджмент»;
- «Управління персоналом»;
- «Стратегічний менеджмент»;
- «Економіка і фінанси підприємств».

3-й етап - письмове розв'язання комплексної ситуаційної задачі з дисциплін, які формують уміння та навички магістра відповідної спеціалізації.

Зміст задачі відповідає змістовним модулям дисциплін: «Менеджмент»; «Операційний менеджмент»; «Управління персоналом»; «Стратегічний менеджмент», «Економіка і фінанси підприємств».

Вимоги до тестових завдань. Система базових тестових завдань сформована експертним оцінюванням кожного завдання і їх сукупності та охоплює всі змістовні модулі з комплексу дисциплін, які включено до вступного випробовування. Тестове завдання є закритої форми із запропонованими відповідями, в яких вибирають правильні з множини вибору (чотири відповіді, тільки одна з яких є правильною). Запитальна частина тестового завдання формулюється у стверджувальній чи запитальній формі стисло, чітко, без подвійного тлумачення. Елементи відповіді частини тестового завдання мають окрему індексацію. Можливі відповіді не відокремлюються будь-яким знаком та розташовуються під запитальною частиною. Добірка тестових завдань кожного варіанту включає таку кількість, яка є достатньою для забезпечення відповідної точності вимірювання і становить 25 тестових завдань. Представництво кожної дисципліни у кожному варіанті забезпечується пропорційно.

Вимоги до теоретичного питання - теоретичне питання, що формують уміння, зазначені у освітніх стандартах з таких дисциплін: «Менеджмент»; «Операційний менеджмент»; «Управління персоналом»; «Стратегічний менеджмент», «Економіка і фінанси підприємств».

Вимоги до комплексу комплексних ситуаційних задач. Комплексна ситуаційна задача за змістовними модулями кількох дисциплін моделює реальну ситуацію, з якою може зустрітися випускник напряму 07 «Управління і адміністрування» ОКР «Бакалавр» у практичній діяльності на первинних посадах, імітує процес підготовки, прийняття і реалізації управлінського рішення.

Структурно задача складається із: характеристики ситуації (вихідні умови); інформаційного забезпечення; конкретного завдання – розробити альтернативні варіанти; обрати оптимальний варіант; обґрунтувати фінансове рішення; оформити його належним чином.

Кількість варіантів тестів вступного іспиту становить 25 рівнозначних варіантів. Комплект завдань додається до програми.

2. ОЦІНЮВАННЯ СТУПЕНЯ ВІДПОВІДНОСТІ ЗНАНЬ ВИЗНАЧЕНИМ КРИТЕРІЯМ

Тестові завдання включають наступні дисципліни:

1. «Менеджмент» має форму тестових завдань: 5 завдань по 4 бали за кожную правильну відповідь.

2. «Операційний менеджмент» має форму тестових завдань: 5 завдань по 4 бали за кожную правильну відповідь.

3. «Управління персоналом» має форму тестових завдань: 5 завдань по 4 бали за кожную правильну відповідь.

4. «Стратегічний менеджмент» має форму тестових завдань: 5 завдань по 4 бали за кожную правильну відповідь.

5. «Економіка і фінанси підприємств» має форму тестових завдань: 5 завдань по 4 бали за кожную правильну відповідь.

При оцінюванні роботи кожне тестове завдання оцінюється окремо, потім підраховується загальна сума балів.

Теоретичне питання – 40 балів. Практична вправа (задача) – 60 балів.

Максимальна кількість балів, яку можна отримати, – 200 балів.

3. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІН ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

«Менеджмент»

Сутність, роль та методологічні основи менеджменту. Історія розвитку менеджменту. Закони, закономірності та принципи менеджменту. Функції й методи менеджменту. Поняття функцій менеджменту. Функції менеджменту як види управлінської діяльності. Особливості формування функцій менеджменту. Класифікація і характеристика функцій менеджменту. Загальні (основні), конкретні (спеціальні) функції менеджменту. Процес управління. Планування як загальна функція менеджменту. Основні елементи системи планування. Етапи процесу планування: визначення місій та цілей; оцінка сильних і слабких сторін організації; розроблення стратегії. Базові стратегії. Організування як загальна функція менеджменту. Поняття та складові організаційної діяльності. Типи організаційних структур управління. Мотивування як загальна функція менеджменту. Теорії процесів мотивування: змістовний і процесний підходи. Співставлення теорій мотивування. Засоби мотиваційного впливу. Стимулювання праці: цілі, принципи, види, форми. Контролювання як загальна функція менеджменту. Принципи і цілі функції контролювання. Етапи процесу контролювання: формування стандартів вимірювання, порівняння фактичного виконання зі стандартами, оцінка та регулювання. Види управлінського контролю. Регулювання як загальна функція менеджменту. Інформація і комунікації в менеджменті. Керівництво та лідерство. Ефективність менеджменту. Управлінська праця як складова управлінської діяльності. Категорії менеджерів. Управлінські ролі менеджера. Вимоги, що пред'являються до сучасного менеджера. Принципи та напрями наукової організації управлінської праці. Розподіл та кооперація праці на підприємстві.

Список рекомендованих джерел

1. Білорус Т.В. Практикум з менеджменту: навчальний посібник. К.: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2020. 185 с.

2. Гірняк О. М., Лазановський П. П. Менеджмент у лекційному викладі: навч. посіб. Львів: Українська академія друкарства, 2018. 232 с.
3. Іванова Н.С., Приймак Н.С., Карабаза І.А., Шаповалова І.В. Сучасний менеджмент у схемах і таблицях: навч. посібник. Частина 1. Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2021. 135 с. URL: <http://elibrary.donnuet.edu.ua/2321/>
4. Клименюк М.М. Менеджмент: експрес-підручник/ за заг. ред. М.М. Клименюка. – К.: Міленіум, 2017. 174 с.
5. Краснокутська Н.С., Нашекіна О.М., Замула О.В. Менеджмент : Навчальний посібник. Харків : «Друкарня Мадрид», 2019. 231 с.
6. Основи менеджменту. Теорія і практика : навчальний посібник / Г. Є. Мошек [та ін.] ; за ред. Г. Є. Мошека. Київ : Ліра-К, 2017. 528 с.
7. Палеха Ю, Мошек Г., Миколайчук І. Основи менеджменту. Теорія і практика: навч. посіб. К.: Ліра-К, 2018. 528 с.
8. Рутьєв В. А., Гуткевич С.О. Менеджмент : навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 312 с.
9. Страпчук С.І., Миколенко О.П., Попова І.А., Пустова В.В. Менеджмент: навчальний посібник для здобувачів вищої освіти. Львів: Видавництво «Новий Світ–2000», 2020. 356 с.
10. Харченко Т.М., Сохань І.В., Ткаченко В.В. Менеджмент: навч. посібник. Суми. 2022 р. 286 с.

«Операційний менеджмент»

Операційний менеджмент як різновид функціонального менеджменту. Операційна стратегія як основа проектування операційної системи. Сутність операційної стратегії. Стратегія і тактика в управлінні операційною системою. Проблеми конкурентоспроможності. Конкурентні переваги та шляхи їх досягнення. Рамки операційної стратегії на виробництві. Особливості операційної стратегії в сфері обслуговування. Вплив життєвого циклу на операційну стратегію. Продукти і процеси в контексті операційної стратегії Операційна система організації: поняття, склад та види. Операційна діяльність: ресурси, процеси та результати. Ресурси як вхідні фактори операційної діяльності підприємства. Операційні процеси організації. Режим функціонування операційної системи. Поняття, структура та тривалість операційного циклу підприємства. Бізнес-процеси. Управління процесом проектування операційної системи. Проектування операційної системи: сутність, цілі та етапи. Розробка продукту та вибір технологічного процесу у виробничій сфері. Операційні технології. Проектування послуг. Особливості управління чергами. Прийняття управлінських рішень в операційному менеджменті. Управління поточним функціонуванням операційної системи.

Поняття потужності операційної системи. Стратегічне планування потужностей. Сутність розміщення виробничих і сервісних об'єктів. Розміщення обладнання і планування приміщень. Планування трудового процесу і нормування праці. Сутність лінійного програмування. Основи управління проектами. Проектний підхід до управління організацією. Менеджмент проекту. Життєвий цикл проекту. Інструментарій проектного аналізу. Фінансування, кошторис і бюджет проекту. Організаційні структури. Управління інноваційно-інвестиційними процесами. Управління результативністю операційної діяльності.

Список рекомендованих джерел

1. Блага Н.В. Управління проектами. підручник. Львів: ЛьвДУВС. 2021. 156с.
2. Бутко М., Задорожна С., Іванова Н. Виробничий менеджмент : підручник. Київ : Вид-во «Центр учбової літератури», 2020. 424 с.
3. Гевко І.Б. Операційний (виробничий) менеджмент: конспект лекцій. Тернопіль: ТНТУ, 2017. 128 с.
4. Гриненко В. В. Конспект лекцій з дисципліни «Операційний менеджмент». Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. 130 с.
5. Маркіна І. А., Помаз О. М., Помаз Ю. В. Операційний менеджмент: навчальний посібник: ПДАА, 2019. 226 с.
6. Менеджмент : підручник / С.Ю. Бірюченко та ін.; під заг. ред. Т.П. Остапчук. Житомир : Вид-во «Рута», 2021. 856 с.
7. Менеджмент і адміністрування : підручник для бакалаврів / Колектив авторів: к.е.н., доц. Терлецька Н.М.; д.е.н., проф. Антохов А.А.; к.е.н., доц. Терлецька Ю.О.; к.е.н., ас. Грунтковський В.Ю.; д.е.н., доц. Поченчук Г.М.; к.е.н., доц. Запухляк В.М.; к.е.н., доц. Кравець В.І.; к.е.н., доц. Сторощук Б.Д.; к.е.н., доц. Заволічна Т.Р.; к.е.н., ас.Клевчік Л.Л. Чернівці : 2022. 684 с.
8. Операційний менеджмент: навч. посіб. / Старченко Г.В., Калінько І.В., Косач І.А. Київ : Кондор-Видавництво, 2020. 264 с.
9. Сумець О. М. Проектування операційних систем : підручник. Київ : Університет «КРОК», 2021. 322 с.
10. Сумець О. М. Стратегічний менеджмент : підручник. Харків : ХНУВС, 2021. 208 с.

«Управління персоналом»

Управління персоналом у системі менеджменту організацій. Управління персоналом як соціальна система. Кадрова політика і стратегія управління персоналом організації. Кадрове планування в організаціях. Планування чисельності кадрів на підприємстві. Види планування та методи визначення потреби в персоналі. Формування штатів організації за кордоном.

Основні документи, що регламентують діяльність служб та осіб з управління персоналом (положення про відділ кадрів та посадові інструкції). Зміст процесу набору та наймання персоналу. Моделі та методи відбору персоналу. Організація конкурсу спеціалістів. Методичні підходи планування потреби підприємства в персоналі. Організація набору та відбору персоналу. Організування діяльності та функції служб персоналу. Формування колективу організації. Згуртованість та соціальний розвиток колективу. Оцінювання персоналу в організації. Управління розвитком і рухом персоналу організації. Резерв в управлінні персоналом Процес формування управлінських кадрів. Регулювання оплати менеджерів. Підвищення кваліфікації та перепідготовка управлінських кадрів. Ознайомлення з різними видами критичних оцінок трудової поведінки працівників. Поняття та мета формування резерву персоналу. Етапи та принципи формування резерву кадрового складу. Методи відбору кандидатів в резерв. Організація роботи з резервом. Планування та підготовка кадрового резерву. Сутність та завдання професійного розвитку персоналу. Види та методи підвищення кваліфікації персоналу. Організаційне та методичне забезпечення навчання. Розвиток персоналу та інвестування в людський капітал в організації. Розробка плану навчання та підвищення кваліфікації персоналу організації. Сутність поняття кар'єри та службове зростання. Планування та розвиток кар'єри. Система професійного переміщення працівників Управління діловою кар'єрою. Планування службових кар'єр працівників організації. Управління процесом вивільнення персоналу. Соціальне партнерство в організації. Ефективність управління персоналом.

Список рекомендованих джерел

1. Балабанова Л.В., Сардак О.В. Управління персоналом. Підручник. К.: Центр учбової літератури, 2018. 468 с.
2. Балановська Т. І., Михайліченко М. В., Троян А. В. Сучасні технології управління персоналом: навчальний посібник. Київ: ФОП Ямчинський О.В., 2020. 466с.
3. Брич В., Борисяк О., Білоус Л., Галиш Н. Трансформація системи управління персоналом підприємств: монографія / В. Брич, О. Борисяк, Л. Білоус, Н. Галиш. Тернопіль: ВПЦ «Економічна думка ТНЕУ», 2020. 212 с.

4. Дяків О. П., Островерхов В. М. *Управління персоналом : навчально-методичний посібник (видання друге, переробл. і доповнено)*. Тернопіль :ТНЕУ, 2018. 288 с.
5. *Менеджмент персоналу : навчальний посібник / Укл. О.В. Безпалько, А.Д. Бергер, Т.М. Березянко, Ю.М. Гринюк, Д.Г. Грищенко, О.І. Драган, А.С. Зеніна-Біліченко, Л.М. Мазник, Л.І. Тертична, О.М. Соломка, О.А. Чигринець [За. заг. ред. О.І. Драган]*. Київ : МПП «ЛИНО», 2022. 612 с.
6. Михайлова Л.І., Михайлов А.М. *Управління персоналом: навчальний посібник*. Суми, ФОП Литовченко С.Б., 2020. 284 с.
7. Могильна Л.М., Орехова А.І., Хромушина Л.А. Використання інноваційних ІТ технологій для HR-менеджменту. *Економіка та суспільство*. 2022. № 44. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1829>
8. *Трансформація системи управління персоналом підприємств : монографія / Брич Василь, Борисяк Олена, Білоус Любомир, Галиш Наталія ; Міністерство освіти і науки України, Тернопільський національний економічний університет*. Тернопіль : Економічна думка ТНЕУ, 2020. 211 с.
9. *Управління персоналом : конспект лекцій для здобувачів 3 курсу спеціальності 073 «Менеджмент» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної та заочної форм навчання / укл. Хромушина Л.А. Суми, СНАУ. 2022. 128 с.*
10. *Управління персоналом : підручник / О. М. Шубалий, Н. Т. Рудь, А. І. Гордійчук, І. В. Шубала, М. І. Дзямулич, О. В. Потьомкіна, О. В. Середа; за заг. ред. О. М. Шубалого*. Луцьк : ІВВ Луцького НТУ, 2018. 404 с.

«Стратегічний менеджмент»

Концепція стратегічного управління. Стратегічне управління як система. Стратегія за формою та змістом. Класифікація стратегій (корпоративні, функціональні, бізнесу, конкуренції). Спеціальні стратегії залежно від життєвого циклу підприємства та їх характер. Модель стратегічного планування. Характеристика ціле утворення. SWOT-аналіз як етап стратегічного планування. Моніторинг у системі стратегічного управління. Поняття стратегічної інформації. Використання базових стратегічних підходів для обґрунтування стратегічних альтернатив розвитку підприємства. Вибір стратегії розвитку. Формування стратегічної програми. Контроль та оцінка стратегій як етап стратегічного планування. Ризики, пов'язані з реалізацією стратегії. Стратегічний аналіз як основа прогнозування стратегічної позиції підприємства. Оцінка привабливості СЗГ. Моделі стратегічного управління та їх вибір в умовах нестабільності зовнішнього середовища. Моніторинг у системі стратегічного управління. Поняття стратегічної інформації. Використання базових стратегічних підходів для обґрунтування стратегічних альтернатив розвитку підприємства.

Сутність, призначення та методи формування «баз стратегічних даних» (БС, Q). Стратегічні елементи інформаційних систем підприємств та формування підсистеми стратегічного моніторингу. Вибір стратегії розвитку. Формування стратегічної програми. Контроль та оцінка стратегій як етап стратегічного планування. Технологічні, організаційні та управлінські передумови для досягнення позитивної конкурентної диференціації. Взаємозв'язок стратегій диференціації та диверсифікації. Ризики, пов'язані з реалізацією стратегій. Стратегічний аналіз як основа прогнозування стратегічної позиції підприємства. Стратегічні напрями розвитку організації: зростання, стабілізація, скорочення. Передумови та причини диверсифікації як напряму зростання, стратегій синергічної та конгломератної диверсифікації (за І. Ансофом). Процес стратегічного планування поведінки організації на зовнішньому ринку. Оцінка привабливості стратегічних зон господарювання. Моделі стратегічного управління та їх вибір в умовах нестабільності зовнішнього середовища. Адаптація та корегування стратегії організації відповідно кризових ситуацій.

Список рекомендованих джерел

1. Бутко М.П., Дітковська М.Ю., Задорожна С.М. Стратегічний менеджмент. навч. посіб. К. : «Центр учбової літератури», 2016. 376 с.
2. Климчук М. М., Ачкасов І. А., Климчук С. А., Поляк О. П. Вплив ризик-менеджменту на формування стратегії управління бізнес-процесами підприємства в умовах цифрової економіки: міжнародний досвід. *Бізнес Інформ*. 2021. № 1. С. 272-278.
3. Краснокутська Н.С., Кабанець І.А. Стратегічне управління : навчальний посібник для студентів економічних спеціальностей. Харків : НТУ «ХП», 2017. 460 с.
4. Гудзь О. Є., Стрельнікова С. Ю. Управління стратегічними змінами підприємств в умовах цифрової трансформації: монографія. Львів: СПОЛОМ, 2021. 187 с.
5. Сакун Л. М., Буряк Є.В., Різніченко Л. В., Велькін Б. О. Управління стратегічними змінами операційної діяльності підприємства на засадах менеджменту бізнес-процесів. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2021. № 6(1). С. 73-79.
6. Сумець, О. М. Стратегічний менеджмент : підручник. МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Кременч. льот. коледж. Харків : ХНУВС, 2021. 208 с.
7. Хромушина Л.А. Інноваційність та формування інноваційної стратегії підприємств. *Інфраструктура ринку. Електронний наук.-практ. журнал*. 2020. Вип. 40. С. 308-312.
8. Хромушина Л.А. Методологія та стандартизація управління ризиками в процесі менеджменту підприємств. *Збірник наукових праць Державного університету інфраструктури та технологій. Серія «Економіка і управління»*. 2021. Вип. 49. С. 99-108.
9. Яковець Т. М., Чабан В. О. Стратегія розвитку підприємства та бренд-менеджмент. *Інвестиції: практика та досвід*. 2022. № 11-12. С. 50-58.

10. Яценко О. В., Яценко В. М., Яценко В. О. Особливості стратегічного менеджменту підприємства в парадигмі сучасних викликів. *Modern economics*. 2020. № 23. С. 239-245

«Економіка і фінанси підприємств»

Підприємство як суб'єкт і об'єкт ринкових відносин. Цільові характеристики діяльності підприємства на ринку. Планування діяльності підприємства. Виробнича потужність підприємства. Планування виробничої діяльності підприємства. Ресурсний потенціал підприємства. Матеріально-технічне забезпечення підприємства. Основні засоби підприємства. Оцінка вартості основних засобів. Фізичний і моральний знос основних засобів. Амортизація основних засобів. Методи нарахування амортизації. Просте й розширене відтворення основних засобів. Трудові ресурси і стимулювання роботи робітників. Показники наявності та руху персоналу. Методи визначення планової чисельності робітників. Продуктивність праці як показник ефективності організації праці персоналу. Поняття виробітку, методи його визначення. Поняття і види трудомісткості. Чинники зростання продуктивності праці. Мотивація трудової діяльності працівників підприємства. Класифікація методів мотивації (економічні прямі, економічні непрямі та негрошові). Поточні витрати підприємства і собівартість продукції. Науково-технічний прогрес і інтенсифікація виробництва. Фінансові результати діяльності підприємства. Поняття доходу (виручки). Прибуток — основний показник фінансово-економічної діяльності підприємства. Види прибутку. Порядок визначення фінансового результату діяльності підприємства. Поняття ефективності. Види ефективності. Рентабельність як показник ефективності діяльності підприємства. Види рентабельності. Шляхи підвищення ефективності діяльності підприємства. Фінансовий стан підприємства, його фінансова стійкість, платоспроможність, ліквідність активів. Ефективність і конкурентоздатність підприємства. Сутність фінансів підприємств. Системи оподаткування підприємства. Кредитування підприємства. Грошовий оборот і система грошових

розрахунків підприємства. Оцінка фінансового стану підприємства. Фінансовий план підприємства Банкрутство та фінансова санація підприємства.

Список рекомендованих джерел

1. Венгер В.В. Фінанси: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 432 с.
2. Гринчуцький В. І. Економіка підприємства. Навчальний посібник. К.: Центнавчальної літератури, 2019. 304 с.
3. Дмитрієв І.А., Левченко Я.С., Шевченко І.Ю. Економіка і бізнес: навчальний посібник. Х.: ФОП Бровін О.В., 2018. 316 с.
4. Економіка підприємства: навч. посіб. / Н. Б. Юрченко, Р. С. Кравчук, І. Б. Запухляк, І. І. Василик. - Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2018. 377 с.
5. Іванілов О.С. Економіка підприємства Навчальний посібник. К.: Цент навчальної літератури, 2019. 728 с.
6. Непочатенко О.О., Мельничук Н.Ю. Фінанси підприємств: підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 504 с.
7. Строченко Н.І., Жмайлова О.Г., Клочко Т.А. Економіка підприємств: навчально-методичний посібник. Суми: Сумський національний аграрний університет, 2020. 100с.
8. Фінанси підприємств: навчальний посібник / [Ситник Н. С., Смолінська С.Д., Ясіновська І.Ф.]; за заг. ред. Н. С. Ситник.- Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 402 с.
9. Фінанси підприємств: підручник / О.Б.Курило, Л.П.Бондаренко, О.И Вівчар, О.М.Чубка. — К.: Видавничий дім «Кондор», 2020. 340 с.
10. Фінанси підприємств : підручник / В. В. Сокурєнко, Д. В. Швець, С. М. Бортник, С. О. Ткаченко ; за заг. ред. В. В. Сокурєнка; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. 2-ге вид., допов. та перероб. Харків : ХНУВС, 2022. 292 с.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ

Оцінювання роботи здійснюється за наступною шкалою:

1- й етап – тестова перевірка знань.

* 25 тестів по 4 бали за кожну правильну відповідь, загальна сума максимум 100 балів;

2 – й етап – оцінювання теоретичного питання (1 питання) – максимум 40 балів за правильну відповідь:

* *40 балів* - відповідь повна, розгорнута, демонструє знання основних понять і категорій, логічний і змістовний аналіз матеріалу.

* *32 бали* - недостатня повнота відповіді, основні поняття і категорії викладені нечітко, тезисно.

* *24 бали* - відповідь не повністю розкриває питання, основні поняття і категорії викладені нечітко, не містить аналізу, висновків.

* *0 балів* - не приступав до виконання завдання.

3 – й етап – оцінювання розв'язку ситуаційної задачі (1 задача) – максимум 60 балів за правильну відповідь:

* *60 балів* - відповідь студента містить послідовний і аргументований розв'язок задачі, розрахунки зроблено вірно, продемонстрована здатність робити власні висновки та вносити пропозиції.

* *45 балів* - відповідь є не аргументованою, алгоритм розв'язку дотриманий, але мають місце помилки в розрахунках.

* *36 балів* - завдання вирішено з помилками, не дотримано алгоритму розв'язку задачі, присутні помилки в розрахунках, відсутні висновки.

* *0 балів* - не приступав до виконання завдання.

Максимальна кількість балів, яку можна отримати за всі етапи – 200 балів. Якщо абітурієнт отримує менше 100 балів, він не має права приймати участь у конкурсі.